

Høringsuttalelse – plikt til å stille vilkår om aktivitet ved tildeling av økonomisk stønad til livsopphold – forslag om endring i lov om sosiale tjenester i NAV § 20.

Det vises til høringsnotat fra Arbeids- og sosialdepartementet der departementet ber kommunene gi innspill knyttet til økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget med utgangspunkt i den oppfølging kommunen i dag har av sosialhjelpsmottakere.

Først ønsker jeg å formidle at vi er positive til endringer i Lov om sosiale tjenester i NAV, vi som daglig jobber etter dette lovverket ser behovet for justeringer innenfor ulike deler av loven.

NAV Hitra Frøya har en interkommunal sosialtjeneste. Totalt har vi om lag 9000 innbyggere. I forhold til kravet om aktivitet ser jeg imidlertid visse utfordringer:

Kommunene Hitra og Frøya har store geografiske avstander, noen bor også i øyrekke utenfor hovedøyene. Det siste året har kollektivtransporten blitt vesentlig innskrenket, og det er derfor ikke fysisk mulig for alle i grendene å komme seg til og fra på hverdagene.

Vi har pr i dag ingen lavterskeltilbud, men ønsker det gjerne velkommen. Det vil komme til å bli utfordringer omkring reisen til/fra et slikt tilbud. For å få til gode løsninger, ser jeg det som avgjørende at kommunene får tildelt økte, øremerkede midler til innføring av et slikt tilbud. Det bør være en forutsetning at et slikt tilbud innføres med krav faglig kompetanse. Slik jeg ser det pr. i dag vil dette medføre økte kostnader som kommunen ikke har kapasitet til innenfor eksisterende budsjett. Det vil også føre til behov for økte ressurser innenfor navkontoret for å gjennomføre dette på tiltenkt/ønskelig måte.

Vi har pr i dag flere personer som søker sosialhjelp enn det jeg ser er mulig å framskaffe aktivitetstilbud/tiltaks plasser til. Brukere vil kreve mer oppfølging enn det er kapasitet til, samt at antall tiltaks plasser er i stor grad færre enn behovet (har venteliste på de fleste tiltaksplassene pr i dag).

Pr. i dag har vi mulighet til å stille vilkår, dersom dette skal bli erstattet av en aktivitetsplikt, bør det fremkomme tydelig og konkret i et rundskriv om hvem som omfattes av plikten, hvilke unntak som finnes, og konsekvensene av at vilkår brytes. F.eks; skal egenmelding godkjennes, eller kun legemeldt sykefravær?

For noen av våre brukere, vil dette kunne føre til at de på sikt blir økonomisk selvhjulpen, men vi har likevel en gruppe brukere som med stor sannsynlighet kommer til å bryte vilkåret om aktivitetsplikt. Da er det ønskelig at konsekvensene av å bryte vilkåret om aktivitet spesifiseres i et utvidet rundskriv.

Sosial stønad er en subsidiær ytelse, alle andre muligheter skal være forsøkt. På den annen side skal det være borgernes sikkerhetsnett. I praksis betyr det at enkelte brukere, som da f.eks har fått reduksjon av stønaden pga manglende oppfølging, eller som i utgangspunktet er vurdert å være økonomisk selvhjulpen, kan få/får nødhjelp, da de kommer og dokumenterer at de er uten andre midler til livsopphold. I rundskriv 35 står det jo at det «uten hensyn til årsaksbehovet», som vi må ta hensyn til ved søknader om hastehjelp.

Begrepet «å nave» er kjent også for oss. Jeg snakker ikke om flertallet, men den gruppen brukere som jeg ser at vi kan komme til å få utfordringer ovenfor ved foreslåtte endring. Jeg tenker da på unge brukere, som av ulike årsaker, ikke er motivert for (det kan være uavklart helsesituasjon) og som ikke ønsker å samarbeide hverken med oss, fastlege eller andre i hjelpetjenestene. Denne gruppen vil kreve i enda større grad enn i dag, økte ressurser i nav for å komme i posisjon til og til å drive med motivasjons/endringsarbeid.

Dersom det blir endring i lovverket er det ønskelig at rundskrivet til § 20, endres. At det blir mer konkret, mindre rom for skjønnsvurderinger, og at konsekvensene av at vilkår brytes spesifiseres (det bør jo fremkomme dersom forutsetningen om likebehandling fra kommune til kommune skal bli oppfylt).

Det er videre ønskelig/nødvendig at behovet for økte ressurser til kommune kartlegges.

Hitra, 03.09.14.

Grete Hammerhaug-Selvåg
Rådgiver/Fagansvarlig
NAV Hitra Frøya
grete.hammerhaug-selvag@nav.no